

Úžasný příběh naplněný
nostalgií a zatížený dlouho
potlačovanou vinou.
The Sunday Times

PETER MAY

ÚTĚK

HOST

PETER MAY

Útěk

PETER MAY

ÚTĚK

BRNO 2016

RUNAWAY © Peter May, 2015
Translation © Filip Drlík, 2016
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2016 (elektronické vydání)
ISBN 978-80-7491-596-3 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7491-598-7 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7491-675-5 (Formát MobiPocket)

Věnováno Janis

*Už dávno bylo předurčeno, co se má stát.
Nepřestal osud perem dobré i zlé psát.
Marně se rmoutíš, marně se též namáháš.
Je předurčeno, co se s námi musí stát.*

OMAR CHAJJÁM
ČTYŘVERŠÍ

PROLOG

Londýn

Probouzí se zalitý studeným potem ze sna protkaného temnotou a krví. Strávil celý život pod cizí identitou v cizí zemi a právě teď neví, kým je. Ví jen, že chřadne příliš brzy. Kvůli ztracené lásce promarnil život; protekl mu mezi prsty v pouhém okamžiku.

Tři týdny po návratu k těmto břehům mu připadají jako nejdelší období v jeho životě. Je zvláštní, že bolest a strach roztahují čas do nepředstavitelných vzdáleností, zatímco pouť za štěstím končí ještě dřív, než začne. Z dávno zapomenuté minulosti, ztracené v křídovém prachu a teplém mléce, vyvstává pocit relativity času. Na minutu položíte dlaň na rozpálenou plotnu, a připadá vám, že uplynula hodina. Povídáte si hodinu s krásnou dívkou, a máte pocit, že mluvíte teprve minutu.

Přijel na lodi. Trajektem z Calais. Cesta mu připomněla, jak kdysi vedl svůj člun těžkou jarní mlhou k cizímu břehu. Když přistoupil k pasové kontrole a policista otevřel jeho pas, téměř se mu zastavilo srdce. Ale muž za přepážkou doklad jen proletěl očima. Jistě, už po něm nikdo nepátrá. Po tolika letech rozhodně ne. Bledý zpocený stařec prošel

kontrolou a nikdo mu nevěnoval zvláštní pozornost. Už ví, kým je. Právě teď a tady je cizincem.

V malé špinavé garsonce je tma a horko. Záclony zastírají světla města a neutuchající hukot nočního provozu, který proniká i do jeho snů. V přítmi pokoje se pomalu začínou rýsovat stíny. Poprvé si uvědomí, že ho něco probudilo. Jakýsi šestý smysl ho zničehonic varuje, že v místnosti je ještě někdo jiný.

Polekaně si sedá. „Kdo je tam?“

Na okamžik zavládne ticho.

Potom se z temnoty vynoří slova, která mu na hlavě přistávají jako tlumené rány boxerských rukavic. „Klid, starý příteli. Je na čase si promluvit,“ zazní jemně, téměř konejšivě.

Okamžitě si uvědomí, kdo před ním stojí. „Jak jsi mě našel?“

Slyší, jak se muž usmívá.

Hlas se ozývá znovu, tentokrát povýšeně a káravě. „Simone, Simone. Nebylo nic jednoduššího, než tě sem sledovat poté, co jsi odešel z kavárny.“ Nadechne se. „Jak se ti sakra povedlo schovávat se tak dlouho?“

„Co chceš? Copak jsem se nevyjádřil dost jasně?“

„Naprosto jasně.“

„Tak o čem chceš teda mluvit?“

Ze stínů se oddělí postava a náhle se nad ním skloní. „O smrti. Samozřejmě.“

Simon pohyb téměř nevidí, ale dobře ho slyší. Šustění bavlny o hedvábi. A pak měkký chladný dotek smyčky ovíjené kolem jeho krku. Utahuje se nečekaně rychle a prudce. Nestihne vykřiknout. Popadne útočnicka za zápěstí, hned si však uvědomí, že není dost silný na to, aby ho zastavil. Ale nehodlá se vzdát jen tak. Kvůli tomu se nevrátil. Veškerá

jeho síla z něj však velice rychle vyprchává. Soustředí se na tvář pouhých pár centimetrů od svého obličej. Všechno tlumené světlo z místnosti se hromadí v očích, které mu dřív byly tak známé. Nyní jsou kruté a plné nenávisti. Cítí na své tváři dech svého kata, závan věčnosti. Potom přichází černo a navždy zháší světlo a život.

Vrah pomalu pouští bezvládné tělo zpět na postel. Stařec ky křehké, ale ztěžklé smrtí. Cvaknutí je ve tmě téměř ohlušující a náhlý příval světla dopadajícího s mrtvým mužem na postel je téměř omračující.

Ruce v latexových rukavicích rozbalují srolované plátno a rozprostírají ho na teplé prostěradlo. Světlo se odráží od pětice lesklých sterilních skalpelů. Simon má za chvíli na levém předloktí vyhrnutý rukáv noční košile. Muž vybírá jeden ze skalpelů. Postupuje s neochvějnou jistotou člověka, který ví, že nemusí nikam spěchat.

Opatrně a velice zručně a obratně začíná odřezávat a stahovat kůži z předloktí. Postel netřísní téměř žádná krev. Srdce se jí totiž už před nějakou dobou přestalo snažit vhnět do Simonova rychle chladnoucího těla.

2015

PRVNÍ KAPITOLA

Glasgow

I

Jack vystoupil z autobusu skoro na konci Battlefield Road a s neblahou předtuchou zvedl hlavu k potměšlé obloze. Zahleděl se na zlověstnou siluetu kouřem zašlé Nemocnice královny Viktorie shlížející z kopce na bitevní pole, na němž Jakub I. Stuart kdysi porazil Marii Stuartovnu. Z nevysvětlitelných důvodů mu přeběhl mráz po zádech.

Věděl, že už nemusí chodit o holi. Byl opět skoro v plné síle a jeho prognóza po slabším infarktu byla podle lékařů dobrá. Předepsali mu dietu, která mu pomohla snížit hladinu cholesterolu, a řekli, že každodenní procházky mu prospějí víc než hodina v posilovně.

Zvykl si však na svou hůl jako na dlouholetou společnici. Vychutnával si uklidňující, spolehlivý dotek měděné hlavičky, sovy stočené v jeho dlani. Byla stálá — na rozdíl od všeho ostatního v jeho životě.

Stará škola v Queen's Parku nadobro zmizela; byla opuštěna, pak ji poničil požár a nakonec ji město nechalo srovnat se zemí. V útrobách Battlefield Rest, budovy se zelenými a béžovými dlaždicemi a hodinovou

vízkou, už nebyl otevřený kiosek s novinami a nestála tam čekárna u tramvajové zastávky, ale italská restaurace. Langside Library, poslední knihovna postavená z Carnegieho fondu, vybudovaná z červených pískovcových cihel, tok času ustála. Na rozdíl od Nemocnice královny Viktorie, která byla pro Jacka místem raných i nedávných vzpomínek. Brzy ji zavřou a její provoz nahradí nová Fakultní nemocnice královny Alžběty.

U Viktorie mu v dětství trhali krční a nosní mandle. Ještě si dokázal vybavit gumový zápach kyslíkové masky, kterou mu na operačním sále přiložili na obličej, aby ho uspali. Vzpomněl si i na pruh světla pod dveřmi do pokoje a na záhadné stíny procházející se po chodbě za nimi, jako zlí démoni sužující jeho mladistvou představitost.

Když však vstoupil do vestibulu s omšelými zelenými stěnami a ucítil tíživý zápach antiseptik, zcela jasně se mu vybavila vzpomínka na matčinu smrt.

Během těch ponurých zimních večerů, které strávil u jejího lůžka, ji občas zastihl zoufalou, jindy téměř v kómatu a jednou ležící ve vlastních výkalech. A při jedné večerní návštěvě našel její postel prázdnou. Staniční sestra mu vysvětlila, že jeho matku převezli do jiné budovy.

Chvíli mu trvalo, než ji našel. Když se mu to podařilo, měl pocit, že se octl na divadelním jevišti připraveném k hrůznému rozuzlení děje. Obrovský prostor oddělení z viktoriánských časů, nahodile uspořádaná lůžka a zástěny, mdlé osvětlení utopené ve tmě. Vyděšená nářkem a občasnými výkřiky neviditelných pacientů sevřela matka jeho ruku a zašeptala: „Převezli mě sem, abych tady umřela.“ Dodala: „Nechci umřít sama.“

Seděl u ní tak dlouho, jak mu dovolili. Po skončení návštěvní doby mu řekli, že musí odejít. Chtěla, aby zůstal s ní. Když se za ní naposledy ohlédl, spatřil v jejích očích strach.

Druhý den ráno k němu domů přišel policista. V nemocnici ztratili jeho číslo — jako vždy, nehledě na to, kolikrát jim ho dal. Jeho matka zemřela v noci. Sama, přesně tak, jak se bála, a Jacka přepadl neodbytný pocit viny, který ho nikdy úplně neopustil.

Doslechl se, že Maurie dostal rakovinu, ale celé roky ho neviděl. Když se od rabína po telefonu dozvěděl, že ho chce Maurie vidět, velice ho překvapilo, že jeho starý přítel také prodělal infarkt. Žádná z těch zpráv ho však nepřipravila na vyzábělý stín muže opřeného o polštáře na nemocničním lůžku.

Maurie býval odjakživa, dokonce i v pubertě, spíše oplácaný. Když ho přijali do prestižní právnické asociace Glasgow Bar — a když založil firmu nabízející právní poradenství v oblasti nemovitostí, která mu vynesla pěkné jmění —, z oplácaného chlapce se stal korpulentní podnikatel.

Teď jeho kosti potahovala pouze povislá kůže, kdysi tučné tváře se propadly a na jeho hlavě poseté stařeckými skvrnami nezbyly po chemoterapii téměř žádné vlasy. Vypadal o dvacet let starší než Jack ve svých sedmašedesáti. Jako příslušník jiné generace.

V jeho tmavě hnědých očích však i přesto plály ohníčky života, které neodpovídaly jeho vzhledu. Z jeho obličeje a paží vedly hadičky, ale on si jich podle všeho vůbec nevšímal. Jakmile spatřil Jacka, napřímil se a ožil.

Když se usmál, Jack v něm poznal starého Maurieho. Škodolibého a prohnaného hejska. Maurie byl šoumen každým coulem, na pódiu vystupoval nadměru sebevědomě, protože věděl, že má skvělý hlas. Bez ohledu na počet členů kapely se všechny oči upíraly jen na něj.

V nohách postele seděly dvě sestřičky a sledovaly na jeho televizoru další díl seriálu *Coronation Street*.

„Běžte, běžte,“ vyháněl je Maurie. „Potřebujeme probrat soukromé záležitosti.“

Jacka v té chvíli zarazilo, jak křehce zní ten kdysi mocný hlas.

„Zavři dveře,“ vyzval Jacka, když sestry odešly. Potom pokračoval: „Za tu zatracenou televizi platím, a ony se na ni dívají častěji než já.“

Židovství pro něj bylo spíše jen hra; nikdy ho nebral příliš vážně. Nebo si to Jack alespoň myslel. Mluvil o židech laškovně jako o „svých lidech“. Téměř čtyři tisíce let dějin se však v krvi jen tak neskryjí. Jack vyrostl v konzervativní protestantské domácnosti v okrsku Southside, takže když začal navštěvovat Maurieho dům, všechno mu v něm připadalo zvláštní a exotické. *Gefilte fiš* a *maces*. Synagoga po škole a o šábesu a bar micva, poslední krok židovského chlapce do dospělosti. Svíce hořící v menóře, dvě na okně v předvečer šábesu a devět o chanuce. Mezuzy připevněné na zárubních všech dveří.

Maurieho vztah s rodiči se projevoval velmi hlasitě, což Jacka ze začátku zaskočilo. Zdálo se, že se neustále hádají. Pořád na sebe hulákali. Pak si však uvědomil, že takto spolu prostě komunikují.

Maurie se na Jacka usmál. „Ani trošku ses nezměnil.“

„I ty jeden sedmilháři.“

Maurie viditelně posmutněl. Ztišil hlas a popadl Jacka za zápěstí překvapivě silnými prsty. „Musíme se vrátit.“

Jack se zamračil. „Kam?“

„Do Londýna.“

„Do Londýna?“ Jack netušil, o čem je řeč.

„Jako tenkrát, když jsme byli ještě kluci.“

Než Jackovi svitlo, uběhlo několik dlouhých okamžiků. „Sakra, Maurie, do Londýna jsme utekli před padesáti lety.“

Stisk Maurieho kostnatých prstů na Jackově zápěstí zesílil, až to Jacka téměř zabořilo. Upřeně hleděl Jackovi do očí a naléhavě promluvil: „Flet je mrtvý.“

Jacka tím opět pouze zmátl. Můžou za to snad léky, které Maurie bere? „Kdo je Flet?“

„Vždyť víš!“ vybízeli ho Maurie. „Jasně že víš. Zamysli se, pro Kristovy rány. Vzpomeň si. Simon Flet. Ten herec.“

Jackovi se vybavily chladné a neradostné vzpomínky. Byly pohřbené tak dlouho, že ho jejich náhlé oživení málem vylekalo. Chvíli mu trvalo, než se sebral. „Ale Flet určitě umřel už dávno.“

Maurie zakroutil hlavou. „Před třemi týdny.“ S obtížemi se natáhl ke skřínce vedle lůžka a vyndal z ní složené noviny, skotské vydání *Heraldu*. Přitiskl je Jackovi na hrudník. „Byl zavražděn. Někdo ho uškrtil v jakési zaplivané garsonce v londýnském East Endu.“

Náhlá a nepříjemná vzpomínka přinutila Jacka zatnout zuby, jako kdyby se otevřel hodně starý hrob a on se snažil nedýchat, aby se náhodou nenakazil z výparů.

Maurie se naklonil k Jackovi. Vysíleně zašeptal: „Flet toho mladého gaunera nezabil.“

Jack sebou polekaně trhl. „Ale ano, zabil.“

„Nezabil! Jenom já jsem viděl, co se stalo. Víím to jen já.“
„Ale... ale Maurie, jestli je to pravda, proč jsi něco neřekl dřív?“

„Protože to nebylo nutné. Jde o tajemství, které jsem si s sebou mÍnil vzít do hrobu.“ ZapÍchl prst do novin.
„Ale tímhle se všechno mĚní. Víím, kdo spáchal tu vraždu v roce 1965. A jsem si naprosto jistý tím, kdo zabil chudáka Simona Fleta.“ Zhluboka se nadechl; sípavĚ, jako kdyby mu v hrdle uvÍzl motýl. „To znamená, že se musím vrátit, Jacku. Nemám na vybranou.“ Chvíli hledĚl skrz svého starého přítele a topil se v jakési smutné vzpomínce. Potom se s lítostí v očích obrátil k Jackovi. „Už mi nezbyvá moc času... a ty mě tam budeš muset odvézt.“

II

O stĚnu v rohu místnosti se opÍrala akustická kytara. Gibson. Jack podle prachu na jejích oblinách poznal, že na ni Dave už hodně dlouho nehrál. Jen tam tak stála jako připomínka ztraceného mládÍ a všech nenaplnĚných ambicÍ zrozených ve věku snů.

Dave zhubl. Jack usoudil, že nejspÍš moc nejí. Tvrdil, že už nepije, ale byl z něj cítit alkohol. Tím byl ostatně nasáklý i zatuchlý vzduch v pokoji.

Dave si všiml, že si Jack kytaru prohlÍží. „Už je po těch letech pěknĚ vyhraná,“ řekl. „Zraje jako víno.“

„Kdy jsi na ni hrál naposled?“

„Ehm...“

Jack vědĚl, že se mu Dave chystá zalhat, ale rozhodl se to přejít bez komentáře.

„Už je to docela dlouho,“ řekl nakonec Dave a zkroušenĚ si přejel palcem po neztvrdlých špičkách prstů levé

ruky. „Vždycky mě překvapí, jak rychle změknu.“ Krátce se zadíval na Jacka a jeho neholená tvář se stáhla do posmutnělého úsměvu. „A jak rychle tě rozbolí, když zase začneš hrát.“

Jack se rozhlédl. Závěsy zpola přetažené přes záclony. Jednolůžková postel u zdi. Televizor v rohu. Pár ošuntělých křesel před starým kachlovým krbem. Kdysi dávno tu měli Daveovi rodiče ložnici. Dave dům zdědil po smrti ovdovělé matky a rozhodl se, že v něm vychová vlastní rodinu. Domov prosycený temnými, krutými vzpomínkami. Nový život je z něj vytěsnit nedokázal. Prostor byl předurčený k zármutku. Manželka se vydala hledat štěstí jinde a místo ní se do hnízda jako kukačka vrátil syn. Dave se nepřestal potýkat s pitím a jeho život se smrškl do jednoho pokoje. Jack nepochyboval, že se tak či tak bude muset odstěhovat úplně. Možná do domova důchodců nebo do bytu pro seniory jako on sám.

Dave se svalil do křesla a zkoumavě se zahleděl na Jacka. „Takže Maurie to má za pár, jo?“

„Řekl bych, že jo. Vypadal hrozně, Dave. Fakt příšerně.“

„A to chce vandrovat do Londýna?“

Jack odpověděl: „Chce, abychom ho tam vzali my.“

Dave se posměšně uchechl. „Jasně, protože my jsme na tom o hodně líp.“ Setřásl z bledých seschlých rtů pokus o úsměv. „Ale něco mi nejde do palice. Proč najednou říká, že Flet toho chlapa nezamordoval?“

Jack vytáhl přeložený výtisk *Heraldu*. „Protože se dočetl o Fletově vraždě.“

Z předsíně k nim dolehly zvuky otevíraných a zavíraných vstupních dveří a těžké kroky. Dveře do Daveova

pokoje se prudce otevřely. Stála v nich zhruba čtyřicetiletá žena. Prudce oddechovala a nasupeně na oba zírala. Jack si pomyslel, že dřív možná bývala přitažlivá. Její tvář však hyzdila ústa trvale stažená do šklebu, vnější projev její pravé povahy. Když se Jack na okamžik zamyslel, uvědomil si, že se k Daveovu synovi dokonale hodí. Měla na sobě pečlivě vyžehlené černé kalhoty, krátkou šedou bundu a pod ní bílou halenku. A jako doplněk obličej kyselejší než citron.

Obrátila se k Daveovi. Otráveně prohodila: „Vrátil ses.“

„Vždycky jsi měla vynikající postřeh.“

Popuzeně stáhla rty. „Našla jsem tvou skrýš.“

Jackovi neuniklo, jak nepříjemná zpráva to pro jeho přítele je.

Dave na sobě ale nechtěl dát nic znát. „Jak víš, že nebyla Donnieho?“

„Je mi jedno, čím to bylo. Vylila jsem to do dřezu.“ Mírně se ušklíbla. Podívala se na Jacka. „Byla bych ráda, kdyby sis do domu nevodil další ožraly.“

Jack se naježil a postavil se. Strčil *Herald* zpátky do kapsy. „Možná bychom si to měli jít dopovědět někam jinam, Dave. Nehezky to tu páchne.“

Dave se zvedl. „Jo, máš recht. Někdo by jí měl říct, aby nenesla silonky.“ Zašklebil se na svou snachu. „Až mi příště polezeš do cimry, tak nejdřív zaklepej, kurva. Je ti to jasný?“

Svezli se autobusem do Queen's Parku. Jack byl objednaný k zubaři a nechtěl přijít pozdě.

„Docela štreka k zubařovi,“ pronesl Dave.

„Jde o rodinnou tradici trvající už celou jednu generaci. Jeho táta byl zubař mého táty. Navíc mě nikdy nepřestane bavit jeho příjmení. Štoural.“

„Cha cha,“ zaburácel Dave. „To je jak elektrikář Jiskra.“

Vystoupili na Shawlands Cross a Dave navrhl, že by mohli jít do baru Corona. Jack ho však navedl do parku na protější straně ulice, aby se místo toho posadili k jezírku, kde je nikdo nebude rušit.

Prázdnou lavičku našli kousek od pěšinky vedoucí k šedivé vodní ploše, u níž si v dětství hrával Jackův otec. Občas byly na jezírku kachny, ale dnes se nad ním kupodivu míhali pouze raci. Možná přiletěli ohlásit příchod bouře.

Byl právě začátek dubna, ale vál chladný vítr, a oba muži byli proto zabalení do teplých zimníků a šál. Dave měl na hlavě pevně nasazenou bekovku. Pod ní byly schované jeho kdysi ostré rysy, které ve stáří nabraly žalostnou podobu. Povadlá kůže na vyzáblé tváři. Jack měl stále bujnou a pečlivě upravenou stříbrnou kštici. Z marnivosti nenosil čepici, aby si účes nerozcuchal. Dave byl vysoký, o dobrých deset centimetrů vyšší než jeho přítel. Podivná dvojice mužů na lavičce v parku. Jako dvě zarážky na knihy, pomyslel si Jack a v hlavě se mu krátce rozezněl refrén písně „Old Friends“ od Simona a Garfunkela.

„Tak ukaž,“ řekl Dave, nasadil si čtecí brýle s želvovinovými obroučkami a rozložil noviny.

Jack zapíchl prst do článku ve spodní polovině titulní strany a Dave ho začal nahlas číst. Stejně jako ve škole, kdy museli předčítat po odstavcích z jakési

nezáživné učebnice dějepisu a měli se tím podle všeho něco naučit.

„Zavražděn po padesáti letech na útěku.“ Dave zvedl hlavu. „Pane jo. Když to řekneš rychle, tak se to nezdá tak moc.“

Opět se sklonil k novinám.

„*Simon Flet, hvězda filmového plátna šedesátých let, muž, který zmizel v roce 1965 potom, co k smrti ubil muže na drogovém večírku v londýnském West Endu, byl nalezen mrtvý v garsonce ve čtvrti Stepney.*

Tělo uškrceného sedmdesátičtyřletého muže pohřešovaného půl století objevil majitel bytu před dvěma týdny, když musel vyrazit dveře do pokoje. Podle policie byl Flet zavražděn týden předtím.

Jeho totožnost však byla potvrzena teprve včera pomocí testů DNA.

Flet po vraždě v roce 1965 utekl z domu v Kensingtonu patřícího doktoru Cliffu Robertovi, který se letos za svou službu britskému lékařství octl na novoročním seznamu oceněných vyznamenáním za zásluhy.

Ačkoli veřejnost předpokládala, že se Flet utopil při pokusu o útěk do Paříže na své menší jachtě, která kotvila v přístavišti nedaleko Portsmouthu, nikdy se nenašla ani jeho loď, ani jeho tělo. V průběhu desítek let se několikrát vynořily zvěsti, že Flet je naživu, přičemž byl mnohokrát údajně spatřen na různých místech po celém světě. Záhada pohřešovaného herce se těšila zájmu veřejnosti a tisku déle než zmizení lorda Lucana, ke kterému došlo o deset let později.“

Dave se s tváří plnou pochyb mírně naklonil k Jackovi. „Jak je to možný?“

„Co?“

„DNA. Tehdá DNA nedělali. Kde by vzali Fletův vzorek? A jak mohli vědět, koho chtějí testovat?“ Odmlčel se. „Krucí, jak by to asi zjistili?“

Jack se natáhl pro noviny. Chvilí něco lovil v kapsách. Rozmrzele mlaskl. „Půjč mi brýle.“

Dave si je sundal z nosu, pak je zase rychle nasadil. „Já nevím. Vždyť máš větší kebuli než já. Abys mi je neroztáhl.“

Jack mu brýle sebral a natlačil si je na obličej. Proletěl článek a četl:

„První pokusy policie o určení totožnosti zavražděného byly neúspěšné. Vyšetřovatele však zaujalo, že vrah odřízl oběti z levého předloktí kus kůže a pravděpodobně se tak pokusil odstranit nějaké rozlišovací znamení. Z výsledku pronajímatele bytu a dalších nájemců vyplynulo, že oběť měla na odřezaném místě vytetovanou malou vlastovku. Zjištění vedlo k důkladnému prohledání současných záznamů i odložených případů. Nakonec však pomohlo obyčejné vyhledávání na internetu. Policii se podařilo najít zmínku o podobném tetování v deset let starém článku připomínajícím záhadné zmizení herce Simona Fleta.“

Pohlédl úkosem na Davea.

„Pamatuješ si ho? Viděl jsi to tetování?“

Dave se náhle rozpomenul a zachmuřeně přikývl.

Jack četl dál.

„To policii přivedlo k Fletově pozůstalé mladší sestře Jean. Ukázalo se, že vlastní pramen Fletových vlasů, který mu matka v dětství ustříhla a uschovala, což v té době bývalo běžným zvykem. Testy DNA poté potvrdily totožnost zavražděného.“

Sundal si čtecí brýle. Dave mu je vytrhl z ruky a hned si vyzkoušel, jestli mu pořád sedí.

„No jasně! Jsem říkal, že mi je roztáhneš.“

Jack ho však neposlouchal. Nepřítomně hleděl do dálky za vodní hladinou, za auta na Pollokshaws Road, směrem k řadám domů z očištěného pískovce.

„Támhle jsem se narodil.“

Dave se zadíval stejným směrem. „Co?“

„Na Marywood Square. V pečovatelském domě. Tenkrát se to tak dělalo. Jen pár set metrů od Springhill Gardens, kde vyrostl táta.“ Ohlédl se na cestu a na prostranství s kusem neudržované zahrady obestavěné činžovními domy z rudých pískovcových cihel. „Je to stejně sranda. Když jsem včera večer navštívil Maurieho, vzpomněl jsem si, jak mi u Viktorie trhali mandle.“ Podíval se na Davea. „Ale taky si pamatuju, jak mi táta vyprávěl, že jemu je vytrhl doktor u nich doma, na kuchyňském stole. Hotový středověk.“

Dave si popuzeně odfrkl. „A co to má společného s tímhle?“ prohlásil a píchl prstem do novin.

Jack pokrčil rameny. „Nic. Jenom... kam to všechno zmizelo, Dave?“

„Co kam zmizelo?“

„Ty roky. A sny.“ Chabě se na starého přítele usmál. „Vůbec mě nenapadlo, že zestárnu. Nikdy jsem si starý nepřipadal. Uvnitř jsem byl pořád kluk. Až doteď.“ Jack se na Davea soustředěně zadíval párem pronikavě modrých očí. „Co budeme dělat?“

„S Mauriem?“

Jack přikývl.

„Možná bysme za ním měli zajít oba, Jacku. Přece nemůže chtít, abysme s ním vandrovali bůhvíkam jenom proto, že si to přeje na smrtelný posteli.“

Jack se usmál. „To ne. To by byl vrchol nezodpovědnosti, že?“

Z nedaleké základní školy se do chladného odpoledne vyvalil dav dětí a jejich výskot a smích přehlušily lomoz dopravy na Pollokshaws Road. U vody se hlouček výrostků pokoušel něco ulovit do sítě. Kolem nich poletovali holubi. U dětského hřiště pod holými stromy postávaly matky s kočárky a činžovní domy z červeného pískovce se jasně a výrazně rýsovaly na pozadí chladné modré oblohy.

Jack s Davem se společně vydali k bráně na rohu parku. Dva starci, stíny sami sebe i odžitého života, v němž za sebou nic moc nenechali. Pro kolemjdoucí děti a jejich mladé matky byli neviditelní. Na křižovatce Pollokshaws Road a Balvicar Street si potřásli rukama a Dave odešel na autobus domů. Jack už sice měl být u zubaře, ale chvíli jen stál na místě a sledoval, jak se Dave loudá kolem autobusové zastávky, přechází ulici a pokračuje k baru New Regent. Pak se podíval jinam a znaveně se otočil k Victoria Road.

III

Jack vystoupil z autobusu hned za kavárnou Derby ve čtvrti Netherlee. Jako děti podniku přezdívali „U Talošů“, protože tehdy všechny kavárny patřily Italům. Derby, Boni's v Clarkstonu a další podnik v Busby, jehož jméno už zapomněl. Ve všech měli tu nejlepší zmrzlinu.

Na čokoládové oplatce, mezi dvěma oplatkami nebo v kornoutech. Na okamžik se zamyslel, jestli slovo „Taloš“ už v dnešní době náhodou není politicky nekorektní.

Cesta na konci řady obchodů ho vedla kolem základní školy. Parkoviště bylo téměř prázdné, ale na trávníku opodál hrála skupinka dětí fotbal a jejich hlasy se nesly skrz větve, které teprve pomalu začínaly nasazovat pupeny. Zato parkoviště před činžovním domem s byty pro seniory bylo téměř zaplněné. Jejich obyvatelé sice většinou auto nevlastnili, ale v budově se neustále pohyboval personál a příbuzní na návštěvě.

Když z bytového domu z červených cihel vyšla jeho dcera a zeť, srdce se mu sevřelo úzkostí. Nevypadali příliš nadšeně, a než ho zahlédli, došli téměř až ke svému mondeu. Jejich syn — Jackův vnuk Ricky — se rozvaloval na zadním sedadle s obličejem jako obvykle zabořeným do Nintenda 3DS, palci zuřivě drtil tlačítka a kroutil joystickem. Otravné zvuky jakési animované hry k Jackovi doléhaly skoro přes celé parkoviště.

Susan byla milé děvče, ale stejně jako její matka měla potíže prosadit vlastní názor. Malcolm byl bezpochyby v jejich vztahu dominantní polovička. Nikdy se s Jackem neměli v lásce.

Jack vůbec netušil, po kom je Ricky. Z dávné genetické minulosti podědil „tlustý gen“. Neměl ho ani po rodičích, ani po prarodičích, ale neustále kvůli němu musel zápasit a prohrávat s kily navíc. Měl velkou nadváhu a nosil největší a nejvolnější kalhoty a košile, které se daly sehnat a které mu vůbec neseseděly. Jeho konstituci však vyvažovalo vysoce nadprůměrné IQ. Bez námahy vychodil školu i univerzitu a získal červený diplom z ma-

tematiky a počítačové vědy o rok dříve, než by měl. Přesto ale skončil nezaměstnaný, a navíc i téměř nezaměstnatelný, jelikož ho váha připravila o sebevědomí. Nakonec se tedy uchýlil do světa nočního hraní počítačových her a prospaných dní.

„Kde jsi sakra byl?“ vyštěkl Malcolm. Nikdy se dvakrát nerozmýšlel, než něco řekl.

Jack se usmál. „Taky tě rád vidím.“

„Tati, vždyť víš, že za tebou v pátek odpoledne jezdíme na návštěvu.“ Susan mluvila smířlivěji, ale v jejím hlase byla i přesto slyšet výčitka.

„Byl jsem objednaný k zubařovi. Zapomněl jsem na to, omlouvám se.“

„Čau, dědo,“ prohodil Ricky, aniž by zvedl hlavu od konzole.

„Tak hlavně že už jsi tady,“ prohlásila Susan a nervózně se podívala po Malcolmovi. „Na šálek čaje ještě čas máme.“

„To je milé,“ odpověděl Jack. Ale ať se snažil sebevíc, nedokázal skrýt jízlivost ve svém hlase.

Do prvního patra vyjel výtahem jen on, jeho rodina vyšla po schodech. Kdyby byl sám, šel by taky po schodech, ale právě teď potřeboval chvíli klidu před blížící se bouří. Pohrával si s myšlenkou, že možná kvůli tomu byli na jezírku v Queen's Parku racci. Ale výtah byl přece jen důvod, proč tu teď bydlel. Po infarktu mu chůze po schodech v domě začala dělat potíže. Malcolm a Susan napsali jeho jméno na seznam uchazečů o byt pro seniory. Podle Malcolmova by pořízení schodišťového výtahu do domu vyšlo příliš draze, a navíc by prý trvale snížilo cenu nemovitosti.

Rodina se k Jackovi nastěhovala, když jim banka zabavila jejich dům. Malcolma propustil jeho tehdejší zaměstnavatel, jedna z velkých pojišťoven. Původně u Jacka měli zůstat jen dočasně. Uplynuly dva roky, Malcolm si našel novou práci, ale nikdo se nikam nestěhoval. V bytovém domě v Netherlee se byt uvolnil o něco dřív a Jack se přesunul z přízemí vlastního obydlí do nového. Byl si jistý, že jeho rodina už jen počítá dny, které je dělí od dědictví. Vycítil, že čekají, až umře, ale rozhodně se jim nechystal nijak vyjít vstříc.

Stáli přede dveřmi jeho bytu na opačném konci chodby, kterou se linulo cinkání a pípání Rickyho nintenda.

„Možná bys to měl ztlumit, synku,“ řekl Jack. „Pár staroušků tady nesnáší hluk moc dobře.“

Ricky se na něj otráveně podíval a začal lovit a zapojovat sluchátka.

Vstoupili do bytu a Jack šel hned postavit vodu na čaj. Snažil se co nejvíc oddálit okamžik, kdy vyjde z kuchyně a bude jim muset čelit. Když se k tomu nakonec odhodlal, Susan nervózně poposedávala na kraji ušáku a Malcolm stál u okna a mrzutě zíral za zatravněné prostranství na další činžovní dům s byty pro seniory. Ricky se rozvaloval na gauči a zcela se soustředil na hru.

Malcolm se otočil a podíval se na Susan. Dal jí tak znamení, že má spustit.

„Tati, zase nám volala rodina paní Rodgersové.“

Jack věděl proč, Fiona mu to řekla.

„Trvají na tom, aby ses od jejich matky držel dál. Jinak podají oficiální stížnost a zažádají o tvoje vystěhování z budovy.“

„Jsou to skutečně dobří křesťané,“ řekl Jack. Věděl, že Fionina rodina chodí do kostela, přestože ona sama se popsala jako „nepraktikující“.

Susan prohlásila: „Fiona jim řekla, že chcete vyměnit své jednopokojové byty za jeden dvoupokojový.“

„Je to nechutné, Jacku.“ Malcolm se zašklebil, aby svým slovům dodal dostatečný důraz.

„Ale nepovídej.“ V Jackovi začínala vřít zlost. „A v jakém věku podle tebe přestává být sex mezi dvěma dospělými přirozený a začíná být nechutný?“

„Tati...“ Susan jeho slova uvedla do rozpaků.

„Ne, to by mě fakt zajímalo. Tak kdy? Ve čtyřiceti, padesáti nebo šedesáti? Tobě je teď kolik, Malcolm? Čtyřicet pět? Pořád ještě šukáš mou dceru?“

„Tati!“ vyjekla Susan a okamžitě vylekaně vyskočila.

Malcolm řekl: „To stačí, Jacku.“

„To teda nestačí! Jak se sem opovažuješ lézt a říkat mi, s kým můžu nebo nemůžu spát. My s Fionou nejsme párek pubertáků. A vy nejste moji rodiče, kurva.“

„Tati, proboha, nemluv před tím klukem tak sprostě.“

Jack málem vybuchl vzteky. „Před tím klukem? Do prdele, vždyť nás vůbec neposlouchá!“

V tom okamžiku se všichni obrátili k Rickymu.

Byl natolik zaujatý hrou, že chvíli trvalo, než si jejich pohledy uvědomil. Zmateně se rozhlédl a zamumlal: „Co je?“

DRUHÁ KAPITOLA

I

Po druhé noční návštěvě Nemocnice královny Viktorie se Jack začínal cítit jako ambulantní pacient. Jeho hospitalizace po srdeční příhodě byla sice krátká, ale skutečně nepříjemná. Po prvních pár kritických hodinách ho převezli na geriatrické oddělení, kde měl zůstat až do svého zotavení. Tehdy si poprvé uvědomil, že je „starý“. Poprvé se viděl tak, jak ho viděli ostatní. Prošedivělý muž, pořád dost statný, ale bezpochyby za zenitem. Všeprostopující zápach moči na oddělení a bezesné noci strávené poslušáním nářku a řevu pacientů trpících demencí ho přesvědčily, aby hned ráno podepsal reverz. Trval na tom, že svou rekonvalescenci dokončí doma.

Když se s Davem potkali před Battlefield Rest, cítil z jeho dechu alkohol. Z dechu, který halil jeho hlavu jako kouř v chladném vzduchu za bezvětřné noci. Nechtělo se mu věřit, že je duben.

Prohlásil: „Dneska večer v autobusu mi došlo, že tento měsíc to bude přesně padesát let.“

Dave se nechápavě zašklebil. „Co bude přesně padesát let?“

„Od našeho útěku do Londýna.“

„Fakt, jo?“ Dave si sundal čepici a poškrábal se na hlavě. „Ježíši. Kdybych tehdy věděl, co vím teďka...“ Zachytil Jackův pohled a krátce se usmál. Smutně, ale zároveň pobaveně. „Asi bych byl pořád stejnej ožrala.“

„Jo, nejspíš jo.“ Jack vzal Davea za paži. „Tak pojď. Jsem zvědavý, co nám Maurie chce říct.“

Maurie vypadal hůř než předchozí večer. Ležel s přivřenými očima a pažemi podél těla. Jeho kůže zesinala a na svráštělých rukou mu vystupovaly obrovské klouby. V nohách jeho postele seděly tři zdravotní sestry a sledovaly seriál *The Street*. Děj na obrazovce jim však sloužil spíše jen jako kulisa k tlachání.

„Panebože!“ vykřikl Jack. „Má pěnu u pusy!“

Všechny tři okamžitě seskočily z postele a polekaně se otočily k Mauriemu, který právě otevřel oči a zmatečně se rozhlížel.

„Nemá!“ Vrchní sestra se po Jackovi vyčítavě podívala. Ten jen pokrčil rameny.

„Jo, ale klidně ji tam mohl mít, a vy byste to stejně neviděly.“ Přidržel dveře. „Mohly byste nás chvíli nechat o samotě, milé dámy? Musíme s panem Cohenem probrat pár věcí.“

Všechny tři se na něj zlostně podívaly a nasupeně odkráčely. Jack za nimi zavřel. Dave nevěřicně a zděšeně zíral na Maurieho.

„Sakra, co jsi to pil, chlape? Vypadáš hůř než já.“

Maurie se nejspíše usmál. „Jo, to víš...“ zachraplal. „Játra jsou asi to jediné, co mi ještě funguje.“ S vypětím sil se posadil. „Rád tě vidím, Dave. Hraješ ještě?“

Dave se krátce a roztěkaně zahleděl na Jacka. „Míň, než bych chtěl, Maurie. Co ty, pořád zpíváš?“

„Jako slavík.“ Hned nato se rozchechtal a následně rozkašlal. V jeho plicích zachrastil hlen a bůhvíco ještě.

„Nejseš ve stavu na špacíry do Londýna, kamaráde,“ řekl Dave.

„V lepším stavu už nebudu.“

„Jo, tak to máš asi recht.“ Dave si přitáhl židli a sklonil se k Mauriemu. „Seš úplnej magor, chlape. Nemůžeme jet do Londýna.“ Kdykoli se Dave rozčilil, jeho skotský přízvuk zesílil. „Nemáme škváru ani auťák a ty nemůžeš chodit. To se dostaneme fakt daleko, co?“

„Peníze mám,“ vysvětlil Maurie.

„To máš dobrý. Já nemám ani floka.“ Podíval se na Jacka, který je pozoroval z druhé strany postele. Potom se obrátil k Mauriemu a posmutněle se na něj zahleděl. „Je to šílenej podnik. Vykašli se na to.“

Maurie však rázně zakroutil hlavou. „Ne.“ Zadíval se na oba muže. „Jestli se mnou nepojedete vy, zaplatím někomu jinému, aby mě tam vzal.“

„Řekni jedinej rozumnej důvod, proč bychom měli,“ opáčil Dave.

„Protože jde o správnou věc. I když mi trvalo padesát let, než jsem si to uvědomil.“

„Jack mi říkal, že toho chlapa tehdy nezamordoval Flet.“

Maurie přikývl.

„Tak kdo teda?“

Maurie se zhluboka nadechl. „Musí vám stačit moje slovo.“

Dave si odfrkl. „Proč?“

Zdalo se, že Dave svými pochybami Maurieho ranil. „Protože za sebou máme padesát let přátelství.“ S velikou námahou se nadechl. „Co teď můžeme ztratit? Jak dlouho potrvá, než skončíš v domově důchodců jako tady Jack? Nebo na lůžkovém oddělení? Jak dlouho budeme ještě naživu, sakra?“ Vyslovil a pojmenoval věci, na které se ostatní báli být jen pomyslet. V pokoji se pak rozhostilo ticho. Maurie však ještě neskončil.

„Já umřu dřív než vy dva. Špatná rozhodnutí — všechno, čeho v životě lituju — se mi teď nahromadila jako úvěry na prázdném účtu. Jediné štěstí je, že nemám děti, které by se za mě styděly. Musely by žít s hanbou svého otce. Vyloučení z advokátní komory za podvod a osmnáct měsíců za mřížemi v Barlinnie. Panebože, vždyť se mnou pořádně nemluví ani vlastní rodina.“

Tvář se mu náhle nezdravě zabarvila. Nemocné srdce pracovalo na plné obrátky a vhanělo mu do ní krev.

„Uklidni se, Maurie,“ konejšil ho Jack.

Maurie k němu obrátil oči hořící zlostí. „Za čím se můžeš ohlédnout ty, Jacku? Čtyřicet let počítání peněz ostatních lidí? Kdysi jsi měl talent.“

Jack se rozhodl, že se Maurieho slovy nenechá ranit. Proti pocitu selhání si vybudoval obranu už dávno. „Talent má hodně lidí, Maurie. Ale to samo o sobě nestačí. To bys ty měl vědět ze všech nejlíp.“

Maurie se nedokázal Jackovi dál dívat do očí a zahleděl se do prázdna, do jakési dávné minulosti, která přežívala už jen v jeho paměti. „Hlas jako anděl. To říkávali.“ Hned nato se vrátil do přítomnosti a vzdorovitě se podíval na oba muže. „Ale nemá smysl plakat nad tím,

co nemůžeme změnit. Dokud dýchám, ještě pořád s tím můžu něco udělat.“

„Jako co?“ zeptal se Dave.

„Tak kdyby nic jiného, končím s tou zatracenou chemoterapií. Škodí mi víc než ta posraná nemoc, a navíc mi nepomáhá. Takže poslední dny svého života hodlám strávit na analgetikách. Rozhodně mi nebude líto, že každých pět minut nebudu zvracet.“ Na okamžik zmlkl. „Udělám to, co jsem měl udělat před padesáti lety. Minulost sice nezměním, ale můžu ji napravit. Prostě jedu, s vámi nebo bez vás.“ Věnoval jim vzdorovitý pohled. „Tak co? V sedmnácti jsme se utéct nebáli. Tehdy jsme mohli ztratit všechno.“ Neradostně se uchechl. „A podělali jsme to.“ Rychle opustil své vzpomínky. „Tohle je možná poslední příležitost, kdy můžeme něco dokázat. Alespoň něco!“ Oči se mu rozzářily nadějí a těkaly z jednoho na druhého.

Chladný vzduch na parkovišti s nimi po přechodu ze zatuchlého tepla nemocnice trochu otrásl.

Jack se zhluboka nadechl. „Tohle je šílenství, Dave.“

Dave zavrtěl hlavou. „Ne. Šílenství bylo, když jsme v sedmnácti zdrhli do Londýna. Tohle je mnohem horší.“

S vážnou tváří se obrátil ke svému příteli. Potom se usmál a rázem vypadal mladší.

Jack prohlásil: „Budeme potřebovat auto a taky někoho, kdo to odřídí. Já mám ještě pořád zákaz.“ Podíval se na Davea.

„Jo, já vím. Na mě se v tomhle spolehnout nemůžete.“

Obloha nad nimi připomínala samet posetý stříbrnými třpytkami. Nad Langside College se vyhoupl

dorůstající měsíc. Vzduchem se nesl hluk dopravy. „Dave, poslyš... půjdu do toho, jenom když slíbíš, že nebudeš pít. Aspoň do té doby, než to bude za námi.“

Dave se uchechtl. „V pohodě. Já jsem tvrdák. Mám železnou vůli.“

Jack se na něj nedůvěřivě podíval a povzdychl si. Pak se otočil a prohlédl si ohyzdnou černou siluetu nemocnice nad nimi. „Musíme taky vymyslet, jak odtud Maurieho dostaneme.“

II

Dlouho seděl potmě. Světlo z pouličních lamp na parkovišti dopadalo na podlahu pokoje v dlouhých přerušovaných pruzích. Z domu, ve kterém s Jenny strávil téměř třicet sedm let, si nepřinesl skoro nic. Vzal si jen kožené křeslo a podnožku. Rozkládací dvoumístnou pohovku pro hosty. Žádní u něj však dosud nepřespali. Knihovnu plnily knihy, které četl v mládí, kdy byly všechny myšlenky čerstvé a nové a celá generace věřila, že může změnit svět. Skutečně byli tak naivní?

Na zdi naproti oknu visel podepsaný akvarel od Williama Rusella Flinta. Vyobrazoval dívku na pláži s šátkem na hlavě a velkou rybářskou sítí na holi. Přečeské světlo na písku odhaleném při odlivu. Pocházel z domu jeho rodičů a byl to jeden ze dvou obrazů, které byly chloubou a radostí jeho matky. Ale nepochybně jí jen neustále připomínaly vlastní nenaplněné ambice.

Ve ztmavlém rohu tiše odpočíval rozměrný plochý televizor, koupený přímo do nového bytu. Jeho přítomnost prozrazovala pouze červená dioda. Stolek se sklopnými díly stál natlačený těsně ke zdi u dveří vedoucích

do titěrné kuchyně, která připomínala spíše kumbálek. To byl jeho domov. Jeho věci. Jeho život. Všechno se muselo smrsknout, aby se to vešlo mezi čtyři stěny, jež ho teď obklopovaly.

Bylo pro něj velice nepříjemné přiznat si pravdu, ale byl osamělý. Chyběla mu Jenny. Přestože nikdy nebyla jeho životní láskou, byla to žena, se kterou se rozhodl žít. Vždycky byli přátelé. Sdíleli spolu neobyčejné všednodennosti. Stejně jako mnoho ostatních i jejich život připomínal šlapání vody v šedivém moři průměrnosti, končící ve chvíli, kdy se za nimi zavře voda a zakryje všechny známky jejich existence. Jako se to stalo s Jenny, kterou mu ukradla rakovina.

Zvedl se z křesla a strnule se došoural ke knihovně pod oknem. Proč všechno poslední dobou tak bolí? Její fotografie spočívala ve zdobeném alpakovém rámečku. Darovala mu ji Susan. Něžně přejel prsty po skle, jako kdyby se tak Jenny mohl dotknout. Ale pod bríšky prstů cítil pouze tvrdý a chladný materiál.

Na portrétu jí bylo něco málo přes čtyřicet. Pravděpodobně měla obarvené vlasy, ale iluze mládí se jí podařilo docílit úspěšně. Snímek fotil on sám — a láskyplnost Jennyina pohledu ho vždycky rozlítostnila. Přemýšlel, jestli si někdy vůbec uvědomila, že její lásku neopětoval. Nemiloval ji. Ale co je vlastně láska? Copak ho její ztráta hluboce nezasáhla?

Pečlivě narovnal rámeček na knihovně a ve světle pronikajícím oknem se podíval na hodinky. Bylo na čase jí to říct. Než za sebou zavřel dveře, ještě jednou se přesvědčil, že má klíče v kapse, a co nejtíšeji se vydal chodbou. Pomalu se vykradl po schodišti do druhého

patra, doprovázen ozvěnou svých kroků, které se odrážely od stěn a skleněných ploch. Na konci chodby se nacházely dveře do jejího bytu a dvě vysoká okna s výhledem na školu.

Tiše zaklepal a poté vyčkával v neprostupném nočním tichu a zhluboka dýchal, aby popadl dech. Za dveřmi nebylo slyšet ani hlásku. Pomalu se otevřely. Vyhlédla a úzkostlivě se zadívala na chodbu. Když ho uviděla, její tvář se rozzářila. Otevřela dveře dokořán, aby mohl vejít. Hned si všiml, že si upravila vlasy. Hedvábná noční košilka pod jejím županem volně splývala téměř až na zem. Ucítil její parfém a jeho tělo procitlo povědomými záchvěvy touhy. Pocity, které ho nikdy neopustily, stejně jako potřeba sdílet s někým mizející život.

Zavřela dveře a dychtivě se k němu otočila. Objal ji a přitáhl si ji k sobě. Ucítil u sebe její teplé poddajné tělo. Na chvíli jí položil hlavu na rameno, políbil ji na krku a ustoupil, aby na ni viděl. Jeho oči, nebo možná pohyby, prozradily o jeho záměru víc, než by kdy dokázal slovy. Přestala se usmívat. Ženský instinkt.

„Co se děje?“

Sebral všechnu odvahu. „Fiono, musím na chvílku odjet.“

Ihned si uvědomil, že se historie skutečně opakuje. O půl století později.

1965